

Situatie van al het erfgoed in Noord-Irak is tragisch

De strijders van IS in het noorden van Irak zijn in vrijwel alle steden en dorpen waar ze de afgelopen tijd aan de macht zijn gekomen onmiddellijk begonnen met het stelselmatig vernietigen van alle symbolen van groepen die zij als niet-islamitisch zien. Daaronder bevinden zich niet alleen kerken en kloosters van de verschillende christelijke minderheden, maar ook graven, mausolea en zelfs moskeeën van sjiietische moslims. Ook soefi heiligdommen zijn niet veilig voor de soennitische strijders van het ware geloof. Het ergst is de stad Mosul en de omgeving daarvan getroffen. Daar bevonden zich namelijk een fors aantal (middeleeuwse) shia- en soefi heiligdommen. Veel van de door IS begane culturele gruweldaden worden door hen zelf gedocumenteerd. Van

alle hieronder genoemde monumenten zijn dan ook de beelden van de vernietiging ervan op internet terug te vinden. Hieronder een paar van de bekendste islamitische monumenten die in de afgelopen paar maanden door IS in verwoest zijn.

Het graf en de moskee van de profeet Jona. Dit enorme complex aan de rand van het centrum van Mosul waarvan delen al uit de achtste eeuw stammen werd zowel door moslims als door christenen bezocht. Een vergelijkbaar monument is *de tombe van Daniel*. Ook deze plek was zowel voor sjiietische moslims als voor christenen heilig.

Het mausoleum van Yahya Ibn al Qasim. Een sjiietisch heiligdom uit de dertiende eeuw. Dit graf was vooral beroemd vanwege zijn schitterende versierde koepel.

Persoonsverheerlijking is onacceptabel binnen het strikte Islamitische wereldbeeld dat de IS aanhangt. Daarom is ook *het*

grafmonument van de beroemde 13^e-eeuwse historicus Ibn al-Athir, dat even buiten Mosul stond, onlangs met de grond gelijk gemaakt.

Het zelfde geldt voor *het grafmonument van de Mamlukken vorst Bad el-Din* dat langs de oever van de Tigris stond.

Op het platteland dat nu zich onder het IS regime bevindt is de situatie nauwelijks beter. Van uit de kleinste dorpen en nederzettingen komen de gruwelverhalen over vernielde moskeeën en graven.

Uit een onlang gepubliceerd onderzoek van de organisatie *Gates of Nineveh* blijkt dat de archeologische overblijfselen buiten de stedelijke gebieden (vooral Assyrische of Sumerische sites) stelselmatig worden leeggeroofd. Het gerucht gaat dat IS de goede bron van inkomsten heeft aan de vele archeologische objecten die ze tijdens deze plundertochten tegenkomen. Wat er met de in musea en archieven bewaarde voorwerpen

is gebeurd – Mosul had bijvoorbeeld ooit een fraai archeologisch museum - is niet te achter halen maar het ergste moet worden gevreesd.

(Joost Vermeulen)

8500 jaar oude voetsporen blootgelegd

Afdruk van de rechtervoet (onder) en linkervoet (boven). (foto's: Rénie van der Putte)

Nederlandse archeologen hebben onlangs bij een opgraving op Barcın Höyük, niet ver van Iznik in Turkije, 8500 jaar oude menselijke voetsporen ontdekt. De sporen werden gevonden in een laag waarin eerder al de restanten van verbrande huizen waren aangetroffen.

Op Barcın Höyük doet een team van archeologen, onder leiding

van dr. Gerritsen, directeur van het Nederlands Instituut in Istanbul, al een aantal jaren onderzoek naar de vroegste bewoning in het gebied rond het meer van Iznik. Het hoofddoel van hun onderzoek is de vraag hoe in deze streek de overgang van een jager-verzamelaarsamenleving naar een op landbouw gerichte samenleving is gegaan. Die overgang vond hier vermoedelijk plaats tussen negen- en

achtduizend jaar geleden. De nu gevonden voetsporen zouden dus wel eens tot die van de allereerste landbouwers in deze streek behoord kunnen hebben. De vloer met indrukken is intussen geconserveerd en verwijderd en zal hopelijk in het museum van Iznik tentoongesteld worden.

(Joost Vermeulen)

